

være bedre end det nuværende, det vil sige, kunne virke bedre ind paa Skolen. Det er naturligvis ikke Meningen, med dette Tilsyn, at det skal gribe ind i Lærerenes Frihed eller Kommunernes Selvstændighed; men Meningen er, at Mænd, som havde særlig Kundskab og Interesse for Sagen, som havde gjort Skolen til deres Livsgjerning, fik lettere Afgang og større Frihed til at paase, at det, der skulde udføres i Skolen, virkelig ogsaa blev udført, og at de dernæst, og det er egentlig Dovedsagen, tillige kunde blive et Bindeled mellem Skolens Lærere paa den ene Side og Autoriteterne paa den anden Side, og ved deres personlige Paavirkning, naar de mødte til Visitats og maasse samlede Beboerne omkring sig til Santsaler, hvorved de kunde faae et fuldstændigt Indblik i Befolkningens Duffer, kunde faae en veiledende Indflydelse paa den hele Skolegjerning. Naar man til Inspektorer valgte Mænd, der vare vel stiftede, dertil og heldigt passede til denne Gjerning, saa tror jeg, at de vilde faae en langt større og mere indgribende moralsk Indflydelse paa Skolens Udvikling, end det nuværende Tilsyn har. Et æret Medlem mente, at de skulde vælges af Kommunerne. Det, tror jeg nu, vil være i fuldstændig Modstrid med Lovens Tanke. Er der Tale om, at Staten skal være betrygget ved dette Tilsyn, maa disse Inspektorer, eller hvad man nu vil falde dem, der paa Statens Vegne skulle paase, at Kommunerne opfylde deres Forpligtelser, hvilket jo er den ene Side af Sagen, netop ifølge selve Tanken i Loven vælges af Staten. Jeg vil slutte med at udtale det Haab, at vi kunne fortsætte saaledes, som vi have begyndt i forrige Samling. Man var den Gang i Udvalget kommen til en virkelig Forhandling, hvorved de forskjellige Anskuelser klaredes, og naae vi blot ogsaa denne Gang, saa vidt, vil der under alle Omstændigheder kunne lægges en Grund til den fremtidige Udvikling af denne vigtige Sag.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Fischer): Jeg tillader mig at begynde med at sige det ærede Medlem for Præsta Amts 6te Valgtreds (Bojfen) min oprigtige Tak for den Mødenhed, hvormed han yttrede sig angaaende Skolesagen i dens Almindelighed. Vel benyttede det ærede Medlem dertil en Bemærkning om, hvad han forment, jeg maatte haabe med Hensyn til dette Lovforslag, og han fremsatte den paa en saadan Maade, at hans Bemærkning kunde forstås, derhen, at jeg havde en ganske speciel Interesse af at faae dette Lovforslag gennemført, jeg, netop jeg. Det er en Feiltagelse. For mig er der ingen anden Interesse ved at faae dette Lovforslag gennemført end Overbevisningen om, at Gjennemførelsen vil være gavnlig for vort Skolevæsen. Skulde det Modfatte befindes, vilde jeg være den første til at fraraade det; men befindes det at være saa, da

haaber jeg ogsaa, at jeg maa finde nogen Tilgivelse, dersom den Tanke eer. Gang skulde være opstaaet hos mig, at man kunde enes om at erklære Skolesagen for Tabu. Dette har været en Skuffelse, det indrømmer jeg, og man faar jo mange Skuffelser her i Livet, men ganske uforbeholdt kom den ikke. Smidlerid, gjentager jeg, jeg takker det ærede Medlem for hans aabne Udtalelser, der jo, som bekendt, gif ud paa, at man ikke for Tiden burde gennemføre noget Lovforslag af denne Bestaaffenhed, hverken paa de gamle eller paa nye Principer. Det er rene Ord. Man har tidligere henvist Sagen til Udvalg og det med Udtalelser, som vel have tydet paa, at det skulde komme ud af dette Udvalg igjen, men efter hvilken der siden er fulgt andre Udtalelser, som navnlig svarede til en Udtalelse fra min Side om de sprentidige Forhandlinger, hvilke Udtalelser gif ud paa, at jeg ikke maatte tænke mig, at disse Forhandlinger just skulde føre til noget Resultat, med andre Ord, at Sagen skulde blive liggende. Dette er at gaa en Omvei. Det ærede Medlem gaar lige til Maalet og siger: Intet saadant Lovforslag maa gennemføres. For denne Oprigtighed bringer jeg ham min oprigtige Tak. Nu vide vi da, hvad vi have at vente fra det ærede Medlems Side og fra deres Side, paa hvem det ærede Medlem udøver Indflydelse, og det er min Overbevisning, at den Stilling, der derved betegnes, vil vise sig som en maaste aldeles uoverstigelig Hindring for i en nær Fremtid at gennemføre et Lovforslag som det, her foreligger. Derved vil jo ogsaa det ærede Medlem for Viborg Amts 5te Valgtreds (Thorup), der raadede til at lade Sagen gennemløbe alle Stadier, faae sine Forventninger noget nedstemte, thi der vil gaa længere Tid, inden disse høitflyvende Forventninger kunne antages at have Udfigt til at opfyldes. De Forhandlinger, der førtes her i Oktober Maaned angaaende det foreliggende Lovforslag eller et Lovforslag, der dog i det Væsentlige stemte med dette, have givet mig Anledning til at foretage en Omarbejdelse af de første Paragrafer, hvorved jeg har stræbt at gjøre klart, hvorledes det egentlig forholdt sig med det saa ofte gjentagne Udryk: „Skolevang“. Et æret Medlem for Maribo Amt (Lund) omtalte Sagen i Gaar og stillede den saa klart frem, at jeg ikke gjør mig nogen Forventning om, at jeg vil kunne gjøre det klarere. Den, der har læst Lovforslagets § 1, saaledes som den nu er redigeret, og dog vedbliver at tale om Skolevang i den Betydning, i hvilken den her flere Gange er tagen, veed jeg ikke Andet at sige, end at han maa se sig om i Virkeligheden og læse Lovforslaget en Gang endnu for derigjennem at gjøre sig fortrolig med, at dette Ord, „Skolevang“ er at opfatte med meget stor Modifikation. Det er her sagt, at den, der selv kan og vil undervise sine Børn i Hjemmet eller lade dem undervise i